

1893-08-10

AFSENDER

Rasmus Christiansen

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Dateringsbegrundelse:

Datering i brev

Afsendersted:

Tjele

Omtalte personer:

Alice Hannover

Viggo Pedersen

Johan Rohde

Erik Schiødte

Lauritz Zeuthen

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Emil Hannover skal nu kende Rasmus Christiansens utvetydige opfattelse af Hannovers ægteskabelige krise: Christiansen har nemlig intet til overs for Alice Hannovers opførsel - og efter flere brevsiders forargelse over hendes hensynsløshed konkluderer han, "at Kvinden, trods al Intelligens og ydre Politur, alligevel er et laverestaaende og mindre udviklet Menneske end Manden." Rygtet, at Alice er løbet bort med en anden, er nu nået til Tjele, hvor Christiansen opholder sig, og han ser det som sin pligt at gøre Hannover det klart, at separation, jo før jo bedre, er eneste udgang af miseren. Han anbefaler Hannover for adspredelsens skyld at besøge Rohde, der opholder sig i Tønning i Slesvig, og senere på efteråret følges med Christiansen selv via Hamborg, for siden at rejse mod Paris via Nederlandende.

TRANSSKRIFTION

Tjele d: 10 Aug 93

Kjære Hannover!

Forhaabentlig naar dette Brev
Dem inden De tager fra Kjøbenhavn. Jeg skriver for at sige Dem min oprigtige Mening om Situationen som den har udviklet sig at dømme efter Deres sidste Brev. De maa se at faa Ende paa det hurtigst muligt. Det er umuligt at det kan blive ved at gaa som det nu er gaaet hele Sommeren, og det er dog for galt om De efterhaanden selv gaar helt til Grunde af misforstaaet Hensynsfuldhed overfor Deres Kone,

[2]

som intetsomhelst Hensyn har taget til Dem lige fra Konfliktens Begyndelse og til nu. Hele Deres Kones Færd fra Begyndelsen og til Enden er det eklatanteste Bevis paa den mest hensynsløse Egoisme som tænkes kan, enhver af hendes Handlinger siden Konfliktens Begyndelse er udelukkende præget

af Hensynet til egen Fordel, egen
Lyst, egen Bekvemmelighed og
Forfængelighed. Denne stadige Vigen
tilbage for Afgjørelsen, det er slet
ikke andet, tror jeg, end Forsøg
paa stadig at holde en Bagdør aaben
ad hvilken hun kan smutte hjem
igjen, hvis det skulde vise sig at
dette vilde være det behageligste
for hende. Desuden er hun ganske

[3]

blottet for al Moral og Pligtfølelse. At
tænke sig at hun uden Betænkning
har kunnet ofre et Samliv som det,
hun har levet med Dem i 5 Aar for et
Lune, en Kaprice, som først senere gaar
over til hensynsløs Lidenskab, det viser
at Kvinden, trods al Intelligens og al
ydre Politur, alligevel er et laverestaaende
og mindre udviklet Menneske end Manden.
En Mand tror jeg ikke vilde have gjort sig
skyldig i Sligt. Det lave i hendes Handle-
maade ligger netop i at hun véd at
De stadig holder af hende med alle hen-
des Fejl, og det benytter hun sig hensyns-
løst af til at holde Dem i en saadan
Tilstand at hun naarsomhelst kan opføre
Komedien med den angrende Synderinde
og derved paa ethvilketsomhelst Tidspunkt

[4]

efter at have trukket Deres Navn igjen-
men Snavset atter kan blive modta-
get med aabne Arme og faa Tilgivelse.
Men dette er uværdigt for Dem kjære
Hannover, og jeg vil betragte det som
en meget stor Ulykke for Dem, om
De virkelig i et svagt Øjeblik tog hende
tilbage igjen. Ikke engang almindelig
Taktfølelse har hun. Saaledes har jeg
igjennem en Maler som kjender Viggo

Pedersen, hvor hun bor, hørt at hun ganske kynisk dernede har erklæret i Forsommeren, at hun var bleven kjed af sin Mand nu, men hun vilde dog ikke ganske afbryde al Forbindelse med han strax, fordi det var "Synd", da han stadig holdt af hende. Jeg har ikke tidligere villet meddele Dem dette, fordi jeg syntes De havde nok at bære i Forvejen, og jeg vilde ikke gjøre nogetsomhelst for at influere paa Deres Selvbestemmelse med

[5]

Hensyn til Forholdet til Deres Kone. Rygtet om at hun skulde være løben bort med Hrr: K: er forsaavidt ogsaa naaet herover, som jeg forleden til en Middag paa Tjele hørte det af Direktør Bernhard Olsen, som var i Besøg hos Kammerherren. Han havde hørt det af Erik Schiødte. Kjære Hannover! Jeg har nøje overvejet dette Brev inden jeg skrev det, men jeg har ikke kunnet faa andet ud af det end at det nu var Deres min Pligt at gjøre alt for at redde Dem ud af et Forhold som allerede har stærkt forkludret Dem, og som vil ende med helt at ødelægge Dem. Jeg forstaar saa godt at De trods alt endnu hol-

[6]

der af Deres Kone og kan være svag overfor hendes Anger. Men jeg tror ikke at der kommer noget ud deraf, og jeg har ment at burde tilsidesætte Hensynet til det Venskab, som jeg har næret for Deres Kone af for Hensynet til det Venskab jeg nærer for Dem, og som er af betydelig

ældre Dato. Jeg tror at det nu
er paa Tide at det bliver sagt Dem
hensynsløst, hvordan Deres Kones
Opførsel har været imod Dem,
maalt med god gammelt hæder-
lig Moral og Respekt for det en Gang
givne Løfte. Er man ikke Slave
af sit Ord, saa bliver man det
let af noget andet som er meget
værre og ethvert rettænkende Menneske

[7]

maa absolut fordømme enhver Hand-
lemaade, som kun har Tilfredsstillelsen
af øjeblikkelig Lyst som Maal, uden
Hensyn til om man derved træder
andres Rettigheder fornær. Dette er nu
min Moral selv om den maaske
her paa Papiret tager sig mere spids-
borgerligt ud end den egentlig var
ment. — Mit Raad til Dem er at
saasnart De kan saa skal De se
af[sic] faa gjort de nødvendige Skridt
til Separationen, som De efter min
Mening kan gjøre med en god Samvit-
tighed, og saa skal De tage over til
Rohde, hvis De da kan komme
til at bo der. De skal da forsøge
saa vidt muligt at komme til Ro
der med et eller andet Arbejde indtil

[8]

hen i September, naar jeg er færdig
til at rejse saa følges vi ad over
Hamborg. De skal se at paa den
Maade gaar det meget hurtigere
og bedre end at gaa og kvæles læn-
gere med alle disse Pinagtigheder.
De maa gjerne lade Zeuthen læse
dette Brev, jeg tror at han vil give
mig Ret i hvad jeg her har frem-
ført angaaende Deres Forhold[.]

I Haab om at De snart maa
komme til Ro med en difini-
tiv Afgjørelse, slutter med venlig
Hilsen fra Deres hengivne
R. Christiansen

Tjeld 5: 10 Aug 93

Kjære Hannover!

Forkaaentlig naar dette Brev
Dem inden De tager fra Kjøben-
havn. Jeg skriver for at rige Dem
min oprigtige Blevning om Situa-
tionen som den har udviklet sig
at dømme efter Deres sidste Brev.

De maa se at faa Ende paa
det hurtigt miligt. Det er immen-
ligt at det kan blive ved at gaa
som det nu er gaaet hele Sam-
men, og det er dog for galt
om De efterhaanden selv gaar
kelt til Grunde af misforstaaet
Hensynsfildhed overfor Deres Kone,

som i det samhelst Kæmper har taget
til Dem lige fra Konflikten Begyndelse
og til nu. Helt som Kæmper, fordi
fra Begyndelsen og til Enden er det
ekstremeste Bort på den mest konge-
lige Egoisme som tænkes kan, enhver
af hendes Handlinger inden Konflikten
Begyndelse er videlyst bekendt præget
af Kæmpet til egen Fordel, egen
Lyst, egen Betnemmelighed og
Forsælgelighed. Denne stadig Stige
tilbage for Afjævelsen, det er det
ikke andet, tror jeg, end Forsøg
paa stadig at holde en Bagdør åben,
ad hvilken Kæmper kan smutte hjem
igjen, hvis det skulde vise sig at
dette vilde være det behageligste
for hende. Desuden er Kæmper ganske
og derved paa et hvilket som helst Tidspunkt

blottet for al Moral og Betydning, at
tænke sig at Kæmper inden Betændelse
har kommet afre et Samliv som det,
Kæmper har levet med Dem i 5 Aar for et
Løfte, en Kaprice, som først senere gik
over til Kæmpens Lidenstret, det viser
at Kæmper, trods al Intelligens og al
gode Palæter, alligevel er et lavere staaende
og mindre vidvækket Menneske end Staden.
En Stad tror jeg ikke vilde have gjort sig
skyldig i Stigt. Et Lavt i hendes Handlinger
maade ligge netop i at Kæmper ved at
de stadig holder af hende med alle Kæm-
peres Fjend, og det begynder Kæmper sig Kæmpen
løst af til at holde Dem i en saadan
Tilstand at Kæmper nærmest kan opføre
Komedien med den angrende Sjælsbrude
for hende.

efter at have trykket Pæres Navn igjen
nem Snaaset atter kan blive modta-
get med aabne Arme og faa Tilgivelse.
Men dette er uverdigt for Dem Ejers
Hannover, og jeg vil betragte det som
en meget stor Ulykke for Dem, om
De virkelig i et worst Øjeblik tog hende
tilbage igjen. Ikke engang almindelig
Tartfølelse hos him. Saaledes har jeg
igjennem en slægt som Ejende Viggo
Pedersen, hvor him bor, hørt at him
ganske kejsende dernede har erklæret
i Forsamlingen, at him var bleven
kjed af sin slægt nu, men him
ville dog ikke ganske afbryde al For-
bindelse med ham strax, fordi det var
"Synd", da han stadig holdt af hende.
Jeg har ikke tidligere villet meddele
Dem dette, fordi jeg syntes De havde
nok at bære i Forvejen, og jeg vilde
ikke gjøre noget som helst for at influ-
ere paa Pæres Selbestemmelse med

Henngn til Forholdet til Deres Kone,
Begynt om at min skulde være løben
bort med Hrs. K: er forsaavidt
ogsaa naaet herover, som jg forle.
dele til en Middag paa Tjelle hørte
det af Director Bernhard Olsen,
samt var i Berøj hos Kammerherren.
Han havde hørt det af Eri's Schiødt.
Thore Hammer. Jg har nøje over-
vejet dette Brev inden jg skrev det,
men jg har ikke tænnet paa
andet id af det end at det nu
var ~~for~~ min Pligt at gjøre alt
for at redde Dem id af et Forhøld
som allerede var stærkt fortællidret
Dem, og som vil ende med helt
at ødelægge Dem. Jg forstaa saa
godt at De trods alt endnu hol,

der af Deres Kone og bare være
sag overfor hendes Anger. Men
jeg tror ikke at der kommer noget
ud deraf, og jeg har ment at bære
tilsidesætte Henryk til det Venstreb,
som jeg har været for Deres Kone
~~for~~ Henryk til det Venstreb jeg
måtte for Dem, og som er af betydelig
aldre Værd. Jeg tror at det nu
er paa Tide at det bliver sagt Dem
henryksløst, hvorde Deres Kones
Opførsel har været imod Dem,
maalt med god gammel^{for} heds
høj Moral og Respekt (det er gang
gjerne Løfte). Er man ikke Slave
af sit Ord, saa bliver man det
let af noget andet som er meget
være og uthvort rettaende Menneske

man absolut fordoimne en hver Hand
lemasde, som kun har Tilfredsstillelsen
af øjeblikkelig Lykke som Maal, uden
Henryk til om man derved træder
andres Rettigheder fornær. Dette er min
min Moral selv om den maaske
her paa Papiret tages sig mere spids,
borgeligst ind end den egentlig var
ment. — Det Raad til Dem er at
saa snart De kan saa skal De se
af paa gjort de nødvendige Skridt
til Separationen, som De efter min
Mening kan gjøre med en god Samvitt.
highed, og saa skal De tage over til
Rokke, hvis De da kan komme
til at bo der. De skal da forsøge
sa vidt muligt at komme til Ro
der med et eller andet Arbejde indtil

hen i September, naar jeg er færdig
til at rejse saa følges vi ad over
Hamburg. De skal se at paa den
Maade gøre det meget hurtigere
og bedre end at gaa og kveles læn-
gere med alle disse Pimagtigheder.
De maa gjerne lade Leithen lase
dette Brev, jeg tror at han vil give
mig Ret: hvad jeg her har frem-
ført angaaende Deres Forhold.

Jeg haab om at De snart maa
komme til Rø med en defini-
tiv Afgjørelse, slutter med venlig
Hilsen fra Deres hengivne

R. Christensen